

SISZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 221. szám. Nagyvárad. Péntek, 1913. szeptember 26.

„Nyomorult előítélet”

A francia tengerészügyi miniszter, Baudin, a neve különben mellékes, egy a sok közül, akik a szabadkőműves páholy sötétjéből kerültek fel a bársony székbe, — nyilatkozott. Nem ám a francia haditengerészet imponáló erejéről, arról sem, hogy miképpen kellene a francia hadseregben a régi híres fegyelmet visszaállítani, arról sem, hogy mi van a bizonyos antimilitarista szellemmel, amely olyan viharos gyorsasággal terjed a hadseregben, óh nem, ez nem érdekli a miniszter urat. Ez nem fontos, mit is törődne azokkal a nagy hazafiakkal, akiknek minden munkájuk, ambíciójuk és vitézségük az egyházi javak elszekularizálásában merült ki.

A tengerészetiügyi miniszter egész másról nyilatkozik. Gőgösen, fennhéjázón, pökhendi módon olyanformán, amint nálunk a „mi tudósok” szoktak és az impertinenciájában is naiv Uttörő. Baudin belekontárkodott a katolicizmus legbensőbb, legszentebb ügyébe és azt mondja, hogy Nagypéntek ünnepe nyomorult előítélet, az egész keresztény világ legszentebb ünnepe, megalázó fanatizmus.

Tul vagyunk már azon, sokszor letárgyáltuk, hogy Baudinék egyszerűen népgyűléssé degradálták a szent misét, rátették kezüket az Egyház vagyona, de úgy hogy egy új, modern csoda történt: kezükhöz egyszerűen elillant az egyházi vagyon, — az iskolákból kitiltották a hittant, elvégre abba nem avatkozhatunk bele, hogy a francia állam saját iskoláiban a hittant tanít-

tatja-e, ezt ők megtehetik, kezükben az erőnek fegyvere. De hogy jön ahhoz egy francia ember, ha mindjárt miniszter is, hogy egy vallás hitágazatát, milliók és milliók szent meggyőződésétől áthatott, világszerte fenségessé tett ünnepét durva, otromba módon ország-világ előtt meggyalázza?!

A Nagypéntek áhitatában egybeolvad, összeforr a hatalmas angol király, vagy a mi uralkodónk I. Ferenc József, a legutolsó lakájával és a legegyszerűbb munkásával... Ez már nem a francia miniszter dolga, ez már nem a szabadkőműves páholyok ügye, ez a világ keresztényeinek a vakmerő arculesapása, akik mégis csak többen vannak valamivel, mint a páholy izetlen urai.

És teszi ezt a francia miniszter azért, hogy nem tudom kik előtt, megvédje azt a jellemző következetlenségét, amellyel megengedte, hogy a francia hadihajók az idegen, keleti, elsősorban palesztinai kikötőkben a nagypénteki ünnepségben részt vegyenek, a más nemzetbeli hadihajókkal egyetemben. De nem ám köteles tiszteletből, az idegen helyen a vendégjognak tiszteletben tartásából, megbecsüléséből, amely elvégre is primitív kötelessége volna mindenkinek, hanem mert Franciaország „nem veszélyeztetheti egy nyomorult előítélet és egy megalázó fanatizmus kedvéért a helyzetét a Keleten.”

Igy tiszteli meg Franciaország milliók legszentebb meggyőződését, nem otthon, hanem idegenben — politikából, üzletből.

Csak egyetlen kommentárt óhajtok még ehhez a dologhoz fűzni.

Nem arra mutatunk rá, hogy hogyan haladt a nyomorult előítélet sutbadobása óta, Franciaország előre, a francia állapotokat száz és száz szomorú képben jellemezték előttünk már sokan. De tulságosan erősnek kell, hogy képzelje magát a szabadkőművesség és tulságosan gyengék vagy türelmesek vagyunk mi mindnyájan, akik a Nagypénteket ünnepnek tartjuk, ha egy szabadkőműves, akinek a neve különben eltűnik a többi szürke név között, hivatalosan meri ő szemébe vágni az egész keresztény világnak, hogy az ő legszentebb ünnepe, amelyet Baudinnál valamivel többek, királyok és tudósok, az emberiség számára igazi értékek, hívó hittel ünnepelnek, — hogy a mi ünnepünk „nyomorult előítélet”...“

M. L.

Conrad lemondása. A Kronenzeitung gráci tudósítója beszélt Hötendorfri Conrad vezérkari főnökkel, a ki jelenleg Grác mellett Reininghaus sörgyáros kastélyában lakik. Az újságíró kérdéseire Conrad így válaszolt:

Nekem, mint katonának és mint tábornoknak, éppen úgy, mint minden tisztnek, lehetetlen nyilatkoznom személyes érzelmeimről. Az ilyen esetek nagyon is kényesek ehhez. Nem felel meg a ténynek az a kombináció, hogy köztem és gróf Berchtold között kedvezőtlen viszony lett volna. Kijelentem, hogy én gróf Berchtoldot, mint tökéletes gentlemant, nagyrabecsülöm és hogy köztünk elkedvetlenedés nem volt. Egyidejűleg azonban minden tartózkodás nélkül kijelentem ez alkalommal, hogy gróf Aerenthal között és köztem a viszony ennek éppen ellenkezője volt. Körülbelül egy évvel ezelőtt a politikai viszonyok következtében ismét a vezérkar főnöke lettem, de állásom időtartamára nézve semmiféle kikötés vagy feltétel nem volt. Sajnálom, hogy a nyilvánosság oly erősen foglalkozik velem.

SÉRYKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kötszergyárában Rákóczi-ut., (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készítettnek. Telefon 419

A harmadik balkáni háború.

Harmadik? Hiszen még alig fejeződött be a második, mely közvetlenül az elsőbe kapcsolódott. Egy év óta nyílt háború folyik Európa ama területén, a hol a római birodalom bukása óta alig ismerték a békét. Egy év óta ismerjük a londoni, a bukaresti, a konstantinápolyi békéket, mindenfelé csupa békekötés és azért a Balkán most is lángban áll.

Most a szerbek és az albánok közt tört ki a fegyveres viszály. A szerbek kegyetlenkedéseit és barbár gyilkolásait nem felejtették el az albánok s mikor most a londoni konferencia határozmányai ellenére a szerbek nem engedték meg az albánoknak, hogy a Szerbiához csatolt albán város, Dibra vásárját látogassák: kitért a visszafojtott indulat s az albánok fegyverrel vették vissza Dibrát a szerbektől. Szerbia erre mozgósítással válaszolt s hogy hol fog megállani az új bonyodalom: az egyelőre kiszámíthatatlan.

Kétségtelen, hogy a még helyre sem állott béke felforgatója: Szerbia. Valószínű, hogy nem a maga szakállára jár el. Hogy ki áll mögötte? majd kiderül. Az már tény, hogy a hatalmak egyetértése bomladozik s hogy ez hová fog vezetni: ki tudná azt ma még megjósolni?

Ma csak az a bizonyos: jó lesz részen lennünk, készen állanunk.

Tudósításaink a következőket jelentik:

Anglia félreáll.

Páris, szept. 25.

Anglia tudatta a Szkutariban katonailag képviselt hatalmakkal, hogy Burney angol tengernagy és az angol különítmény parancsot kapott Szkutari elhagyására.

Páris, szept. 25.

Azt a londoni hirt, hogy az angol kormány az albániai zavarok következtében vissza akarja hívni a szkutari angol különítményt és az albán vizekre küldött angol hajókat, itt úgy ítélik meg, hogy ez a balkáni zavar komoly kiélesedését jelenti.

Szerbia mozgósít.

Belgrád, szept. 25.

A mozgósított Morava-hadosztály és az ugyan alakított Drina-hadosztály csak három nap múlva léphet föl támadóan.

Albán támadás.

Belgrád, szept. 25.

Az albánok már megtámadták Prizrent. Az ostromot ugyan visszaverték, azonban azt hiszik, hogy az arnóták Prizren nagy stratégiai fontosságára való tekintettel mindent el fognak követni, hogy a várost hatalmukba kerítsék.

Belgrád, szept. 25.

A Stampa jelenti, hogy az albánok elfoglalták és felégették Struga várost.

Belgrád, szept. 25.

A Piemont jelenti, hogy Elezhus Jusszuf vezetésével hatezer albán behatolt a fekete Drina területére és elpusztítja a falvakat. Az egész vonalon harcolnak. A gyöngye szerb haderő mindenütt visszavonul. Az albán bandák egész a Ljuma területéig előrenyomultak. Prizrennél a szerb csapatok és az albán bandák megütköztek, az albánok nagy vereséget szenvedtek.

Az új sajtótörvény.

Október 8-án terjeszti a képviselőház elé Balogh Jenő igazságügyminiszter az új sajtótörvényjavaslatot. Ez a javaslat értesülésünk szerint a koalíciós időben készült törvényjavaslatra támaszkodik és nagyjában annak rendelkezéseit vette át. Ezek a rendelkezések, melyek a közönség régi jogos kívánságainak felelnek meg s bizonynyal sok visszaélésnek vetik majd a végét, a következők:

Gondolatait sajtó utján mindenki szabadon közölheti és terjesztheti, de csak a törvény korlátai között és felelősség mellett.

Belföldi időszaki lap terjesztése is betiltható, ha a koronaügyész erre vonatkozólag előterjesztést tesz és az erre a célra kijelölt kuriai tanács az előterjesztéshez hozzájárul. A betiltás azonban csak egy év tartamára terjedhet.

Az utcai árusításra vonatkozó miniszteri rendelkezések átvétnak a törvénybe és a miniszteri rendelettel lényegtelen pontokban eltérőleg szabályozzák az utcai árusítást, illetve terjesztést.

Időszaki lap alapítására mindenkinek joga van, aki erre vonatkozó szándékát az illetékes fórum előtt kinyilvánítja. Lapalapításhoz engedély nem kell, ellenben kaució letétele továbbra is szükséges. A kaució összege külön szabályoztatik.

Kiadó, illetve a kiadást eszközöző vállalat felelős személye csak magyar állampolgár lehet.

Felelős szerkesztő lehet minden magyar állampolgár, aki politikai jogainak élvezetében van, az ország területén lakik, nincs esődben vagy gondnokság alatt, az állam egysége ellen irányuló vétség miatt három éven belül, más büntetés miatt öt éven belül nem volt büntetve, nincs vizsgálati fogságban, vagy nem tölti ki szabadságbüntetését.

Minden lapközleménnyel szemben helyreigazítási kényszer elve alkalmazandó.

A helyreigazító közlemény az eredeti cikknek ad illető személyre vonatkozó részénél kétszerre nagyobb helyet nem foglalhat el. A helyreigazításhoz a lap gunyos, kicsinylő, vagy sértő megjegyzést nem fűzhet, e tilalom megszegése külön kihágás, a melyért pénzbírság rovandó ki. A szerző sajtójogi felelősségét nem érinti.

A szociálisták sztrájkjával szemben védelmi szakaszról gondoskodik a törvény és kimondja, hogy az a nyomdai alkalmazott, a ki előzetes megbeszélés alapján valamely közlemény vagy hirdetés kiszadását vagy kinyomását megtagadja, egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.

Egy évi fogházzal büntethető az a hirlapíró, a ki fenyegető vagy toladó magatartásával hallgatásért vagy elismerésért bárkitől pénzt követel.

Ugyanigy büntetendő az a kiadó, a ki erkölestelen hirdetéseket tesz közzé.

A sajtó utján elkövetett büntettek, vétségek és kihágások minősítése a büntető törvénykönyv rendelkezésére irányadó.

A rágalmazás vagy becsületsértés esetében meghozott indokaival együtt a lap elején rendes nyomással közlendő. Ha a kiadó ezt elmulasztja, pénzbírsággal sújtható.

Az előzetes lefoglalás eredménye megmarad, de lefoglalásnak csak közszemérem elleni vétség esetén van helye.

Sajtóügyekben az eljárás soronkívül folytatódnak le.

A honvédtüzérlaktanya építése.

Rendkívüli városi közgyűlés.

A nagyvárad honvédtüzérlaktanya építésére beadott ajánlatok felett szombaton, szeptember 27-én délután rendkívüli közgyűlésben dönt Nagyvárad város törvényhatósága.

A beérkezett ajánlatok dolgában tudvalevőleg óriási mozgalom volt az iparosok körében, akik a mostani munkainséges időben jogosan kérték, hogy részükre is biztosítsák munka ennél az óriási építkezésnél.

Végre is úgy oldották meg a kérdést, hogy az iparosok egyezsége léptek a legelőnyösebb ajánlatot tevő Inceze-céggel, hogy amennyiben Inceze és társa kapják meg az öszmunkát, az egyes szakiparosok csoportjával készítették azokat el.

A főmérnök és főszámvevő által átvizsgált ajánlatokat az árlejtési küldöttség szintén átvizsgálta s azon javaslatot terjesztette a tanács elé, hogy tekintettel a megegyezésre jutott kisiparosokra, az összes munkálatokat az Inceze cégnek adja a város.

E tárgyban a városi tanács mint állandó választmány tegnap ülést tartott s abban állapodott meg, hogy a szombati közgyűlés elé terjesztendő javaslatában ajánlja a törvényhatóságnak, miszerint:

a föld-, kőműves és elhelyező munkát a legelőnyösebb ajánlattevőnek, az Inceze-cégnek adják ki;

a vas munkákat, bár a Ganz-cég le nyegtelenül olcsóbb, szintén az Inceze-cég kapja;

a kőfaragó és ácsmunkát a legolcsóbb Inceze-cégnek adják ki;

a bádigos, tetőfedő, asztalos, lakatos, mázoló, kályhás, vízvezeték, szobafestő, kárpitos, toronyóra, a lovarda vastető, külső csatornázás munkálatait, bár ezekre a munkákra egyes cégek és iparosok némileg olcsóbb ajánlatokat adtak be, tekintettel a megegyezésben résztvevő iparosok kérelmére, szintén az Inceze-cégnek adja a város;

az üveges munkáknál, a fedett lo- lovagló-tér munkáinál és a külső munkáknál szintén az Inceze-cég különben is legolcsóbb ajánlatát javasolja az árlejtési küldöttség elfogadásra.

Ezek szerint tehát az összes munkát az Inceze-cég nyerné el.

A tanácsi javaslat megjegyzi, hogy az összes munkáknak az Inceze-cég részére történő kiadása által 28930 kor. 72 fillérrel nagyobb összegbe kerül a laktanya építése, mintha az egyes szakoknál a legolcsóbb ajánlatokat fogadnák el, azonban ez az öszszeg ellenszolgáltatást nyer nemcsak abban, hogy a helyi kisiparosok nagyobb tömegének biztosítva van a munka, hanem abban is, hogy egy vállalkozóval könnyebben lebonyolítható az építkezés és ellenőrzés, továbbá az építés sürgős lévén, az építési határidő betartása is jobban biztosítható. Ez azért is fontos, mert ha idejében elkészül a laktanya,

Officielles Hotel-Adressbuch.

Mennyit tudnak Nagyváradról Lipcsében? — Hogy készül a legújabb kézikönyv. — Egy millió példányban jelenik meg. —

Három stilizált piros betű: *OHA* ragyog azon a hatalmas borítékon, amely tegnap érkezett Lipcséből a polgármesteri hivatal címére. Akik utazni szoktak azok tudják, hogy rendkívül fontos az ember kezében egy jó, megbízható kézikönyv. Az *OHA* ezt a célt szolgálja és azért fordult a város polgármesteréhez, hogy legyen segítségére a Nagyváradra vonatkozó adatok beszerzésében.

A lipcsei vállalat első sorban üzleti alapon nyugszik, de az a körülmény, hogy egy millió példányban fogják nyomni és hogy az illető város rövid ismertetését is közli, már sok tekintetben alapos körültekintést igényel a könyv szerkesztőségének informálása. Nemcsak professzionátus utazók számára készül, hanem magánemberek részére is. Felöleli az egész világ nagyobb és idegenforgalomnak örvendő városát s minden egyes városnak egy külön oldalt szentel.

A könyv nyelve természetesen német. A hatósághoz intézett megkeresés mellett megküldték azt a lapot, amely a régebbi könyvben Nagyváradot ismertette. Kicsi, Baedeker-szerű kommuniké, az egész apró betűkkel, kevés ismerettel és jóakarattal bírákkal.

Szépen leírja, hogy Nagyvárad a Budapest—bukaresti vasutvonal mentén fekszik a Körözs völgyében. Ismerteti az idefutó vasutvonalakat. Még akkor 52.000 lakosa volt Nagyváradnak, mikor az a könyv készült. Sok katonasága van, — írja a könyv, de leghiresebb a *fazekas iparja*. Van olaj-, vaj-, keményítő-, cserép- és szeszgyára. Kereskedik marhával, *gyapjuval*, lóval és gabonával.

Elsorolja az iskoláit, a városrészeit és megjegyzi, hogy a legszebb vidéki városok egyike.

Kimarad a kávéházból a honvédek zenekar?

Drágább a zenekar. Folytak a tárgyalások.

*

Sajnálatos eshetőségről értesültünk a tegnapi nap folyamán, amelynek bekövetkezését minden uton-módon meg kell akadályozni. Mert ha tényleg bekövetkezik az az állapot, hogy a kitűnő honvédek zenekar nem játszik többé a kávéházakban, ezzel nemcsak egy elsőrendű élvezettől esik el Nagyvárad közönsége, hanem kárát vallaná a klasszikus zené is, amelyet pedig a megkezdett formában nagyszerűen lehetne popularizálni.

Csak nemrégiben jelentettük, hogy a zenekar tagjait husz napi szabadságra bocsátották. Ez a szabadság most letelt és a kiszivárgó hírek szerint a zenekart teljesen átszervezték.

Ez az átszervezés a fokozatos fejlődés érdekében történt, a zenekar több kitűnő taggal erősödött.

Ugy rendezkedett be *Frycsaj* Richard, a jeles karnagy, hogy a téli szezonban a legmagasabb igényeket is kielégíthesse.

Ez az erőgyarapítás természetesen lényeg-

— A város legnevezetesebb a Püspök-fürdőről, amelynek kén-savas vize kitűnő gyógyszer a vérszegények számára.

Legszebb látványossága a városnak a székesegyház.

Azt írja továbbá, hogy Szent László temploma hatalmas dóm. Végül felsorolja a következő szállodákat: Fekete Sas (igy) Európa, Pannónia, Rimanóczy és Széchényi. Ezzel ki is merül a prospektus.

A könyv szerkesztősége érdekes levélben fordul a város polgármesteréhez. Az új kiadást sokkal részletesebben és bővebben akarják összeállítani, azért bővebb adatokat kérnek. A legmesszebbmenő tájékoztatást akarnak adni az utazó közönségnek, még arra is sulyt helyeznek, hogy az illető tudjon kihez és hova fordulni, ha idegenben valami ügye támad. Kéri a város ipari, kereskedelmi, művészeti nevezetességeit, étkezési árakat, kiránduló helyeket, monumentális épületeket és alkotások felsorolását, a közlekedési eszközök megnevezését. Szóval alapos információt a városról idegenek számára.

Ezt a munkát *Kemény* L. Ignác rendőr-alkapitányra bízták, mint aki versutus ember az efféle dolgokban. Kemény kapitány még tegnap felszólította a szállodákat, hogy közöljék vele adataikat (név, utca, telefonszám, bérárak.) Azonban ezt a szállodáknak meg kell fizetni; 15.50 márkába kerül a fenti adatok elhelyezése, amelyért aztán egy tiszteletpéldányt küldenek.

Természetesen kellő gonddal fogják elkészíteni a közérdekű részt, amelybe most már a legújabb adatok kerülnek be. A polgármesteri hivatal október közepén fogja elküldeni Lipcsébe a kért felvilágosításokat.

ges változtatást kívánt a büdzsében. Átlag ötszázhatvan koronát fizetnek ki ötnaponként a zenekarnak azonfelül, amit az illető zenész rangja után mint katona kap. Annyira a magunkénak érezzük ezt a zenekart, hogy csak örülni tudunk a gazdagabb zenekarnak. Mivel azonban ez a zenekar az eddigi szokás szerint a kávéházakban is fog játszani, a vezetőség közölte a kávéosokkal, hogy az új szerződést csak magasabb honorárium mellett kötheti meg.

A kávéosokat meglepte ez a kikötés. A zenekar azonban nem teheti azt, hogy ráfizessen a kávéházi hangversenyekre; egyelőre csak ez az egy kereseti forrásuk van. Ebből kell circa 3000 koronát előteremteni havonta s ezért kellett felemelni a hangversenyi díjakat.

Megindult tehát a tárgyalás a kávéosok és a zenekar vezetősége között. Tegnap délelőtt tartották és ma délelőtt 10 órakor tartják a megbeszéléseket, amelyek remélhetőleg megegyezésre vezetnek. A tárgyalásokat *Jancsó* őrnagy vezeti és *Frycsaj* karnagy is részt vesz azokon.

A legaggasztóbb pontja ott van ennek a forrongó állapotnak, hogy a honvédek zenekarnak nem existenciális érdeke a kávéházakban való fellépés. Nekik határozott programjuk van a Filharmóniai Társasággal. He-

tenkint kétszer tartanának hangversenyt, amely kétségtelenül fényesen sikerülne.

Viszont azonban a kávéházak nem ragaszkodnak körömszakadtig a honvédek zenekarnak. Ha nagyon magas igényekkel állanak elő — mondják ők — akkor lemondunk róluk.

Reméljük, hogy sikerül hamarosan okos megállapodásra jutniok. Gondoljuk meg, hogy igazi luxus a honvédek zenekarnak kávéházi szereplése, olyan előkelő luxus, amivel egy vidéki város sem dicsekedhet. Hisszük, hogy a közönség is kész lesz egy kis áldozatra (pár filléres áremelés), csak hogy megtarthassa a kávéházban is a kitűnő zenekart. Most elsősorban a közönség érdeke, közérdek, hogy a honvédek zenekarnak játékában minél többször, tehát a kávéházban is győnyörködjenek.

A tönkrement cigányvajda megölte a társát.

Gyilkosság Berettyóujfaluban.

Berettyóujfaluban évekkal ezelőtt a legnagyobb gazdák közé tartozott *Balogh* József, aki a cigánysorból vergődött fel a nagygazdák soraiba. A község főutcáján háromnégy háza is volt a cigánynak, akit vagyona alapján társai vajdának választották meg. A jómódba került cigányt elbizakodottá tette a vajdai méltóság és olyan életet akart élni, mint a régi dúsgazdag cigányvajdák. A vajdaságra csakhamar ráment a szép vagyon. Egymásután került idegen kézre a sok szép ház, míg végül *Balogh*nak anyyija sem maradt, ahol meghúzódhatott volna. Visszakerült megint a cigánysorba.

A tönkrement ember alig mert bukása után az utcára menni. Régi irigyei kárörvendve nevettek a szemébe, sőt nem egy közülük gunyos megjegyzést is tett. Egy ideig türe a bosszantásokat az exvajda.

Tegnap délután azonban vége szakadt türelmének és véres bosszút állott egyik legnagyobb bosszantóján *Daróczi* Józsefen, aki szintén cigány volt.

A két ember a Fő-utcán találkozott össze. *Balogh* szónéklül haladt *Daróczi* felé. *Daróczi* azonban mikor szembe volt a vajdával, félvállról az amugy is ingerült emberhez.

— Itt megy a hires bukott vajda!

Balogh a gunyos megjegyzésre visszafordult:

— No hát megmutatom én neked, hogy kell bosszantani! Felelt indulatosan *Balogh* és gyorsan megfordulva a legközelebbi kereskedésbe ment, ahol 14 koronáért revolvert vásárolt s azt nyomban meg is töltötte. A gyilkos szerszámmal felfegyverkezve sietett *Balogh* *Daróczi* elé. Mikor ismét szembe került a két ellenfél, *Balogh* kétszer egymásután ellenfelére lőtt. *Daróczi* az első lövés fején találta, minek következtében összerogyott s elborította a vér. *Balogh* ekkor lőtt rá másodszor. A második golyó *Daróczi*nak a torkába furódott.

Az eset szemtanui nyomban csendőrökért futottak, azonban nem volt rájuk semmi szükség. *Balogh* a véres cselekedet után egyenesen a csendőrlaktanyára ment és kérte a letartóztatását, amit meg is tettek.

A cigányvaidát a község házára kísérték, ahova már ekkor beszállították Daróczit is. A kihallgatás során Balogh bevallott mindent, sőt mikor befejezték a jegyzőkönyvet, bosszusan mondta a csendőröknek.

— Ha életben marad és én kiszabadulok, meg fogom ölni!

Délután Baloghot beszállították a nagyváradai ügyészségre, Daróczit pedig a kórházba. Érdekes, hogy mikor a súlyosan sérült Daróczit szekérre tették a község háza előtt, a torkából kiesett a golyó. A másik golyó azonban oly mélyen furódott a koponyájába, hogy annak eltávolítása súlyos operációt igényel.

Gyilkossággal vádolt sógor.

Még májusban történt Körözsztárkányban, hogy Vizi Antalt vérbefagyva találták az ismerősök a lakásán. Jobb keze teljesen össze volt rancsolva s bal mellén hatalmas seb tátongott. A gyanu Vizi sógorára, Gyulai Lászlóra esett.

A dolognak érdekes előzményei vannak. Özv. Gyulai Lászlóné leányát, Annát Vizi Antal vette feleségül. Gyulai Anna bátyja, Gyulai László már akkor rossz szemmel nézett Vízire, aki talpraesett, ügyes ember. Röviddel az esküvő után Gyulai Anna meghalt. Vizi ezután is anyósánál lakott, ami módfelett bántotta Gyulait. Azt gondolta ugyanis, hogy Vizi inkább élvezi Gyulainé jóságát és szeretetét, mint ő. Nyíltan is hirdette, hogy ezért neheztel sógorára.

Ilyen viszonyok között nem csodálható, hogy Vízit vérbefagyva találva, a tettest mindenki Gyulaiiban sejtette, Vízit revolverrel akarták mellbelőni, ő azonban jobb karját önkéntelenül is szívéhez kapta. Ez akadályozta meg, hogy a golyó nem ejtett rajta életveszélyes sérülést.

A szóbeszéd alapján az ügyészség letartóztatta Gyulai Lászlót gyilkosság kísérlet büntetése miatt. Ma volt ügyében az esküdt-széki főtárgyalás, amelyre beidéztek a tanukat s amelyen Korn Lajos táblabíró elnökölt, ügyész Farkas István volt, a védő pedig Bószörményi László dr. ügyvéd.

A tanuk között csupán kettő vallott terhelen, Buczi Ferenc csász s fia ifj. Buczi Ferenc. Először id. Buczit hallgatta ki az esküdt-szék. Azt állítja, hogy Gyulai a kritikus napot megelőzőleg tőle elkérte a revolvert.

— Jó volt-e a maga revolvere? — kérdi tőle a bíró.

— Nem volt az, istállóm.

— Lehetett vele löni?

— Nem.

— Hát akkor minek hordta?

— Csak, hogy lássák, hogy van. (Derütség.)

Fia ifj. Buczi is jelentéktelen dolgot vall. Érdekes feleleteket adott a 13 éves kis fiu a bevezető kérdésekre.

— Szoktál-e imádkozni? — kérdi tőle Korn.

— Nem.

— Miért.

— Nem tudok. Meg aztán azt beszélte egyszer a zsidó, hogy az urak nem hiszik, hogy van Isten s azok nem imádkoznak.

— De azt tudod, hogy hazudni nem szabad.

— Igen. A tanító sokszor mondotta az iskolában.

Mivel a vádlott, Gyulai László mindent tagad s a tanuk vallomásai alapján nem lehet rábizonyítani semmit, az esküdtek Bószörményi László nagyhatású védőbeszéde után a vádlottat felmentették.

A Bóné-kuti ügetőverseny.

F. hó 26-án és 28-án zajlik le a mindig annyira izgalmas lefolyású ügetőverseny, melyet a figyelmes és agilis rendezőség az egész város rendkívül nagy étdeklődésének központjává avatott. Ott lesz a versenyen Nagyvárad és a vármegye uri társadalmának színe-java, hogy gyönyörködjön az érdekesnek ígérkező s páratlan gondossággal összeállított versenyszámokban. A nevezők, Biharmegye és Nagyvárad legjobbainak elismert urkocsisai, igen nagy számmal vannak, ami persze csak növeli a verseny érdekes voltát. A mai verseny programja a következő:

I. Iklódi díj. 1000 K. (700, 200, 100 K) Adja a m. kir. földművelésügyi miniszter ur Önaméltósága. Egyesfogatu heatverseny. Táv 160 m. Nevezve van: 1. Hedvig 1540 m. Kiss Ernő. Vörös, fekete és sapka. 2. Sourine d'Avril 1600 m. Klobusitzky Géza. Kék, fehér pettyek. 3. Blieriot 1600 m. Vécesey Zoltán. Kék, sárga szalag. 4. Balaton 1650 m. Dombrádi ménés. Vörös, kék.

II. Bihar-Nagyvárad díj. 1000 K (700, 200 és 100 K) Adja Biharmegye és Nagyvárad városa. Kettősfogatu urkocsisverseny. 6000 méter. 1. Jessy és Kotel (5975 m). Klobusitzky Géza, vörös szalag. 2. Duna Gyöngye és Bokmáker (6075 m). Kiss Ernő, vörös, fekete szalag.

III. Iklódi díj. II-ik heatverseny.

IV. Miniszteri díj. 1000 K (700, 200, 100 K). Adja a m. kir. Földművelésügyi Miniszter ur nagyméltósága. Kettősfogatu urkocsisverseny. Táv 5000 m. — 1. Miss Gladys és Miss Jacó (4977 m). Vecsey Zoltán, kék-sárga szalag. 2. Czimbus és Czinthia (5000 m). Kiss Ernő, vörös, fekete szalag. 3. Babér és Erdem (5000 m), Dombrádi ménés, piros-kék szalag. 4. Jessy és Kotel II. (5000 m). Klobusitzky Géza, vörös szalag. 5. Gyerünk és Coeur de Ninon (5000 m). Jekey László, kek-arany szalag. 6. Simi és Vigéc (5125 m). Olasz Elemér, világoskék szalag.

V. Iklódi díj. III. heatverseny.

VI. Budapesti díj. 1300 K. (900, 300, 100 K.) Adja a Budapesti Ügetőverseny Egyesület. Kettesfogatu urkocsisverseny. (Táv. 4000 méter). 1. Huszár és Blieriot (3950 m). Vecsey Zoltán kék, sárga szalag. 2. Czinthia és Cimbus (4000 m). Kiss Ernő vörös, fekete szalag. 3. Simi és Vigéc (4050 m). Olasz Elemér világoskék szalag.

VII. Bóné-kuti díj. 800 K. (500, 200, 100 K.) Egyesfogatu verseny. Táv 2500 méter. 1. S. Puli. (2460 m.) Vécesey Zoltán. Kék, sárga szalag. 2. Sourire d'Avril (2480 m.) Klobusitzky Géza. Kék, fehér pettyek. 3. Duna Gyöngye. (2520 m.) Kiss Ernő. Vörös, fekete és sapka. 4. Balaton 76. 2700 m.) Dombrádi ménés. Piros, kék.

Osztrák hang Tiszáról. A Fremdenblatt írja: Tisza István gróf miniszterelnök egy interjú keretében nyilatkozott a magyar politika aktuális kérdéseiről. Tette ezt őszinte, félremagyarázhatatlan és határozott módon, ami megfelelő jellemének. A tett embere polemizál a gondolat emberével, a praktikus politikus a teoretikus politikussal, a céltudatos államférfi a változó ideálokat

kergető parlamenti emberrel. Andrásynak, akinek nagy szellemi tehetségét, eminens szónoki és írói képességét senki sem vonhatja kétségbe, egy hiányzik: az érzék a praktikus politikus iránt, a tudománya annak, ami elérhető. Aki Tisza István gróf tegnapi nyilatkozatát olvassa, azt az impressziót meritheti belőle, hogy a miniszterelnök teljes bizalommal néz a jövő elébe. A magyar miniszterelnök nem a habozás és vesztelés embere és opportunizmust sohasem ismerte és az ő számára a koalíció esszenciája minden politikai szörnyiségnek. Ezért előreláthatólag sohasem jó létre majd meg egyezés Andrassy és Tisza István között, amint az apjuk közt történt. E két eltérő természet viszálya tovább fog tartani és ez az ellentét fogja a jövőben Magyarország belpolitikáját dominálni.

HIREK

* **Az adófelszólamlási bizottság új elnöke.** A belügyminiszter értesítette Nagyvárad városát, hogy a III. oszt. kereseti adó felszólamlási bizottság elnökévé, id. Markovits Károly elhalálózása folytán Nyisztor Alajos nyug. fősolgabíró nevezte ki.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** A honvédlaktanya építési munkálatainak odaitélése tárgyában holnap, szombaton délután Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlést tart, amelyre a polgármester a következő meghívót bocsátotta ki: Valamennyi bizottsági tag urnak! A honvédségi tüzérlaktanya építkezési munkálatainak vállalatba adása ügyében főispán ur öméltósága a folyó évi szeptember hó 27-ik (szombat) napjának d. u. 3 órájára rendkívüli közgyűlés összehívását rendelte el. Erre a közgyűlésre bizottsági tag urat ezennel meghívom. Nagyvárad, 1913. szeptember hó 24-én. Rimler Károly, polgármester.

* **Az ipari szakiskola viz és villamos áram ellátása.** A nagyváradai állami fa- és fémipari iskola igazgatója beadványban kéri, hogy az október 1-én megnyitandó iskola részére a világításhoz és a géphajtásra szükséges elektromos áramot és a víz díját minimális összegben állapítsák meg. Hivatkozik a szakiskola nagy fontosságára s hogy a rendes osztályokon kívül a város iparosai, iparossegédei, tanulói elméleti és gyakorlati ismereteinek kiegészítésére már ez évben mintegy 24 iparos továbbképző tanfolyam lesz a szakiskolában. Ezenkívül a szakiskola nagy fogyasztója lesz a villamos telepnek.

* **Kiutalták a családi pótlékokat.** Tegnap említettük, hogy a városi tanácsban vita volt a városi tisztviselők családi pótlékának kiutalása körül. A városi tanács tegnap ismét foglalkozott a kérdéssel s az összes városi alkalmazottaknak kiutalta a pótlékokat, amelyet október elsején fizetnek ki.

* **Szennyes a vár környéke.** A nagyváradai várparancsnokság megkereste Nagyvárad városát, hogy a vár környékének tisztasága érdekében tegye meg a szükséges intézkedéseket. A vársáncba a környéken lakók hulladékokat dobálnak, csatorna levét bocsátanak be; Várkapu-utca is nagyon szennyes, mert az ott lakók a mosogató levét, hulladékokat a szintén szennyes

udvarokból az utcára engedik és dobálják. Ezek az állapotok mindég, de most, kolerás időben különösen veszélyeztetik a közegészségügyet.

* **Felhívás a nőkhöz!** Mindazon hölgyek, kik adnak valamit arra, hogy szép tiszta legyen az arcórujuk, ne legyen szelődjük és pattanásaik, használják bizalommal a Kriegner-féle Akácia arckrémét, pudert és szappant. Ezen világhírű kozmetikai szerek bámulatos gyorsan tüntetik el a különféle arctisztatlanságot és meglepően finomítják, üdítik, szépítik a bőrt, sőt azonkívül megvédik a hűvös, szeles időjárás befolyásától. 1 tégely Kriegner-féle Akáciakréme 2 korona, pudert 1 korona, szappant 1 korona minden gyógyszerárban és drogériákban, de csak Kriegner-féle fogadjunk el. Póztán minden rendelést azonnal teljesít az egyedüli készítő: Kriegner gyógyszerár, Budapest, Kálvin-tér.

* **Adomány a Nővédő-egyesületnek.** Özv. Kalenda Árminné a nagyváradai Katolikus Nővédő-egyesületnek 30 kötet könyvet adományozott, amiért az egyesület e helyütt is köszönetet mond.

* **A élesdi templomépítés.** Az élesdi katolikus templom építési munkálatai oly előrehaladt stádiumban vannak, hogy holnap már megtartják az ácsok a bokréta-ünnepet. Holnap helyezik el ugyanis a tetőzet utolsó fa részét és ebből az alkalomból ünnepséget rendeznek. Legutóbb a templom berendezése javára az élesdi iparos ifjuság rendezett mulatságot, mely 116 koronát jövedelmezett a célra. A templom harangjaira is szépen gyűl az alap. Tegnap Kny Antal kanonok 200 koronát adományozott a harangok beszerzésére.

* **Térzene.** A helyőrségi ténnyerancsnokság értesítése szerint a polgármesteri kongresszus alkalmával folyó hó 29-én délután 4 órakor, a vendégek tisztelőjére térzénét rendelt el a Bémer-téren.

* **Kihallgatott rablók.** Tegnap részletesen hirt adtunk arról a vakmerő támadásról, amelyet két katona és egy civil intézett Argyelán Demeter ellen. A rendőrség folytatta a kihallgatásokat s ma már be is fejezi. Négy szuronyos baka kísérte fel a rabló katonákat a kihallgatásra a várból. A várbán is kihallgatták őket s mindkét helyen beismerőleg vallottak. Azonban a pénz még nincs meg teljesen. Az iránt is kétség merült fel, vajjon a károsultnak tényleg 760 koronája volt-e vagy csak 660? Tegnap különben feljött a rendőrségre majdnem egész Kardó érdeklődni. Itt volt a bíró is. Nagyon sajnálták szegény Argyelánt.

* **Kossuth-utca 12. sz. ház emeletén** háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

FLEGMAN

női-divat terme
kiváló szabásu
angol kossümöt és francia
ruhát mérsékelt árakban
készít.

* **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyejesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyben készít mindenféle fémciszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

* **Kálvária-utca 20** számú új háznál egy földszinti utcai modern 4 szobás lakás november elsőre jutányos árban kiadó.

* **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki Nagy Sándor férfi divatruha kereskedésében a Zöldfa-utcán, passagé-kapu mellett.

* **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilonban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben Szilágyi Dezső-utca 6. szám alatti (telefon 13-21.) telephelyén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages Kórház-utca 6. szám alatt (telefon 13-52.) van, hol ugy a helyi, mint az átutazó automobilonok a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

* **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermek cipők 20-25 számig 2 korona, 26-28 számig 4 korona, 29-34 számig 5 korona. Fiu boksz cipő 35-39 számig 7 korona, női chevrou vagy boksz cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boksz cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve Feketénél, Szent-János-utca, Kispipa mellett.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

* **Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a Mille Juliette fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. **Allandó nagy raktár fűzővédőkben.** Telefonszám 827.

* **Szabadkai női tambura zenekar a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban hangversenyez az országos hírnevűnek örvendő szabadkai női tambura zenekar Kurina Mátyás karmester vezetése alatt egy elsőrangú erőkből összeállított tambura és énekkar, naponta változatos műsorral, a társulat magán és ének számokkal működik közre, a társulat tagjai: Szatmári Lilike, Balogh Mariska, Péchi Margi Szűcs Annuska és Vég Micike énekesnők. Kezdeté este 8 órakor, szabad bemenet. Szíves pártfogást kér Kurina Mátyás karmester.

* **Össi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

* **Anyám, Édes Anyam!** Ide figyeljen azt mondta a tanió bácsi, hogy a legtöbb fiú és leány az iskolatáskákat, tolltartót és könyvszíjat a Párizsi Bazárban vásárolja, a Sas palotában a Szent László téren. Menjünk mi és oda, legalább gyönyörködöm a sok szép játék is ajándéktárgyakban.

* **A kocsitartó közönség** szíves figyelmét felhívjuk ÜVEGES JÁNOS kerégyártó munkáira Báthory-u. 9 sz. **Jutányos árak.** Meghívásra azonnal megjelenek.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **FIGYELEM!** Óriási választékok iskola szerekben csak Klein Vilmos és Társa cégnél találhatóunk u. m. író és rajzszerkek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiú és leány intézetbeli fehérneműk, iskolai lüszter és cloth kötények, gyermek esernyők, fiú sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 250 filléért. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galérok 20 fillértől, 3000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rakóczy-ut 18.

* **Tekintettel a rossz pénzviszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. esipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salomon-nál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

* **Vörösbör!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés csemegezőllő; kitűnő peccsenye és pezsgőborok; kőbányai maláta és szalon sörök, **MERTZ NÁNDOR** csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: 448. sz.

* **A városligeti kútháznál,** közvetlen az alagút mellett egy modern, télen is lakható három szobás szálló-lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó, vagy előnyös feltételek mellett a ház örök áron eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

* **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lóvai M.-féle házban.) Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üveggházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

* **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét Rimanóczy-utca (Kolozsváry házba) Royal kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modellekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkívül jutányosan árusít.

* **Értesítés.** Tisztelettel értesítjük a n. b. rendelőinket, hogy Hatvany és Szentmiklóssy szücsök beltagja, Hatvany hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szíves pártfogást kérünk Hatvany és Szentmiklóssy szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők
teljes fiú kelengyék legolcsóbban

REICHARD

árúháza
cégnél kaphatók.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyitott **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Erdekében áll**, hogy megrendelésével felkeresse **Biró László és Tsa** úri- és papi szabókat. Meglehető olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelű **CSIL-LÁROK** óriási választékban a Budapesti főútleletünkből megérkeztek. Meglehető **OLCSÓ ÁRAK** míg a készlet tart. Megtekinthető **vételkényszer nélkül**

vétel **STERNBERG** és eladás régiség, ékszer és műkereskedés **Szt. László-tér, Kishidfő.**

Legszebb és legolcsóbb Zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839.

Telefon 839.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

viszágzott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Egy jó házból való fiatalulóul

felvétetik fizetéssel
Tátray Gusztáv
kézimunka üzletében
Rákóczi-ut 4.

EGYESÜLETEK

A nőegylet választmányi gyűlése.

A biharmegyei és nagyváradai nőegylet választmányja néhai elnöke özv. báró Gerliczy Félixné elhalalozása évfordulója alkalmából tegnap gyűlést tartott, melyen résztvettek özv. Grunwald Henrikné elnöklete alatt dr. Molnár Imréné alelnök,

Bócz Gézané, özv. dr. Bulyovszky Jozsefné, Butyka Lajosné, Dus Lászlóné, özv. Géher Antalné, özv. Janky Józsefné, dr. Kiss Döméné, Mezey Vilma, özv. Milbák Józsefné, Nagy Ödönne, özv. Sal Ferencné, Sas Edéné, Schwarcz Gézané, Stark Róza, Vértessy Andorné választmányi tagok, dr. Krüger Jenő pénztáros és Böszörményi Géza jegyző.

Az elnöki megnyitóbeszéd után felolvasták a Gerliczy család levelét, melyben az egylet tagjait meghívják édesanyjuk, néh. özv. báró Gerliczy Félixné elhalalozása évfordulóján megtartandó gyászisteni tiszteletre, melyet e hó 27-én délelőtt 9 órakor fognak megtartani az olaszii róm. kath. plébániai templomban.

Ezután a választmány alelnök indítványára elhatározta, hogy f. hó 30-án délelőtt 9 órakor boldogult elnöke temetése évfordulóján szintén gyászistentiszteletet tart, szintén az olaszii róm. kath. plébániai templomban, utána fél 11 órakor emlékünnepelet rendez az Erzsébet leányárvaházban, mely alkalommal ugy alelnök, mint titkár méltatni fogják beszédökben boldogult elnökük életét és 46 éves nőegyleti működését, s ünnepély után koszorút helyeznek el a boldogult sírjára.

IRODALOM

BIHARVÁRAD.

Szent László király 1093-iki levelében a mai Nagyvárad már „Bihar-Várad“ névvel van megkülönböztetve a baranya-, vas- és somogymegyei Várad helyiségektől. Megmaradt azután ez a név a nép ajkán sokáig. A biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egylet is ezt a régi nevet választotta kiadványai címéül, amely kiadványokban közölni fogja ezentúl az egylet kutatásait, jelentéseit, vármegyénk és városunk multjának emlékeit. Ez a név, mely egy szóban egyesíti a megyét és központját, történelmi jellegénél fogva is legalkalmasabb a mi történelmi társulatunk kiadványainak címéül.

Az első kötet, mely most jelent meg *Peszeki Ferenc* egyleti titkár szerkesztésében, meglepi az olvasót érdekes és változatos közleményeivel. Tartalma a következő: Dr. *Karácsonyi János*: Előszó; Dr. *Karácsonyi János*: Embervadászat Biharban; *Gyalokay Jenő*: Új adatok a régi Várad helyrajzához; dr. *Karácsonyi János*: A Toldyak nagyfalusi kastélya; dr. *Karácsonyi János*: Szent László lovasszobrának alakja és elpusztulása; *Gyalokay Jenő*: A nagyváradai várban 1911-12-ben folyt ásások eredménye; dr. *Karácsonyi János*: Kiséretek nagyváradai nyilvános könyvtárak létesítésére. Apró közlemények. Hivatalos rész.

A biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egylet ezzel a kiadványával is megmutatta, hogy a tudományos munkálkodásnak minden tekintetben értékes és számottevő tényezője; a kötet valamennyi közleménye a tudomány mai színvonalán áll s a mellett ugy van megírva, hogy joggal számíthat minden nagyváradai és biharmegyei intelligens ember érdeklődésére. De számít-

hat maga a társulat is a közönség szélesebb körü érdeklődésére; a tagsági díj egy évre mindössze 6 korona.

A „Biharvárad“ első kötetének izléses kiállítása a Szent László-nyomdat dícséri.

TÁVIRÁTOROK

Minisztertanács.

Budapest, szept. 25.

(Saját tud.) Délután 6 órakor gr. Tisza István elnöklete alatt minisztertanács volt, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak.

A trónörökös Berchtoldnál.

Bécs, szept. 25.

Bécsi politikaikörökben óriási feltűnést kelt a trónörökösnek Berchtold Lipót grófnál tett látogatása. Tegnap délben a külügyminisztérium ballplatzai palotája előtt udvari fogat állott meg. Ferenc Ferdinánd érkezett rajta szárnysegédével. A trónörökös Berchtold Lipót gróffal közel egy órán át tanácskozott. A látogatást a külügyi helyzettel és a legújabb balkáni eseményekkel hozzák kapcsolatba.

Bizalmak.

Budapest, szept. 25.

Ma Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága 128 szavazattal 15 ellenében; — Ungvármegye pedig 75 szavazattal 14 ellenében bizalmat szavaztak a kormánynak.

A Kaszinó botránya.

Budapest, szept. 25.

Az Orsz. Kaszinóban botrány van. Tibó Kálmán földbirtokos többekkel kártyázott. Elvesztett tizezer korona készpénzt. Majd hozom százszázret. Közben megivott 72 pohár likört. Hajnalban egyik barátja kijelentette, hogy Tibó nem fog fizetni, mert alávalóság volt részeg emberrel játszani. A dolgot a választmány elé terjesztik.

Elzárt község.

Nagybecskerek, szept. 25.

(Saját tud.) Humán községben meghalt Földmives Mihály kolerában. A község fertőzött. A belügyminiszter elzáratta a közlekedést; a község 10 napig vesztégar alatt lesz.

Elítelt merénylő.

Zágráb, szept. 25

Skerlec Iván báró, horvát bán merénylőjét ma a törvényszék 16 évi súlyos börtönre ítélte. Ítéletkihirdetés után amidőn a tereméből a merénylőt kivezették, az összecsoportosult néphez okakiáltotta:

— Eljen Horvátország! Lesz még más követőm is!

Elített ápolók.

Budapest, szept. 25.

(Saját tudósítónktól.) Az esküdtszék ma tárgyalta azoknak az ápolóknak a bünperét, akik a Lipótmezőn agyonrúgdaltak egy beteget. Léderer ápolót 5 évi, Csonkát pedig 3 évi fegyházra ítélték.

Öngyilkos főhadnagy.

Budapest, szept. 25.

(Saját tudósítónktól.) A Hűvösvölgyben ma este Klein Alfréd főhadnagy anyagiak miatt fõbelõtte magát.

Az amerikai nagykövet a királynál.

Bécs, szept. 25.

Bécsből jelentik, hogy a király ma délelõtt ünnepies bemutatkozó kihallgatáson fogja fogadni az északamerikai Egyesült Államok új bécsi nagykövetét. Penfield Courtland Frigyes.

**SZERKESZTŐI
PÓSTÁJA.**

Érdeklõdõnek. A *Mekhilta* az u. n. midrásch-irodalomnak terméke. Midraschim-nak nevezték a II—X. századbeli rabbik szentírásmagyarazatait, melyek részint a szentírás törvényekkel foglalkoznak (halakikus midráschok), részint a szentírás egyéb szakaszaival (haggadikus midráschok). A *Mekhilta* az elõbbi csoportba tartozik és a Kr. u. II. századból való. Különben a midrásch-irodalom jellege a Talmudéval megegyezik.

KÖZGAZDASÁG**Gabona üzlet.**

Októberi buza	— — —	10.86
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.62
Októberi rozs	— — —	8.62
Szept. tengeri (1913)	— — —	8.90
Tengeri 1914 májusra	— — —	6.96
Októberi zab	— — —	7.91

Budapesti értéktõzsdé.

Magyar hitelrészvény	—	823.50
Osztrák hitelrészvény	—	624.50
4%-os koronajáradék	—	81.20
Osztr. magy. államv.	—	697.—
Jelzálogbank	— — —	426.75
Leszámitoló és pénzváltó	—	510.50
Hazai bank	— — —	285.—
Magyar bank	— — —	549.50
Keresk. bank	— — —	3720.—
Rimamurányi	— — —	690.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	762.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1054.—
Közuti vasut	— — —	633.—
Városi villamos	— — —	357.—
Adria	— — —	575.—
Atlantika	— — —	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.**VIGADÓ
mozgósínház****NAGYVÁRAD,****Fekete Sas-passage.****Pénteken és szombaton****A szerencse
kerék**

szenzációs dráma, 4 felvonásba

**VARJAS
ANTAL**

hegedü és énekművész fellépte.

Előadások 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

**Sok meglepő ujdonság!
Cigányzene kísérettel!****A műsor teljesen fehér
és irodalmi színvonalú!**

Dalok, utánpótlások, komikus egyvelegek!

**Nem felemelt! Rendes helyáradak!
Jegyek előre a tőzsdékben is válthatók.****Hirdetmény.**

(A népfelkelők figyelmébe.)

A m. kir. 4-ik népfelkelői parancsnokság folyó évi augusztus hó 8-án 576/328/1913 számú megkeresésére értesitem a Nagyvárad város területén tartózkodó A) alosztályú népfelkelésre kötelezett egyéneket, hogy Honvédelmi Miniszter urnak 10828/1913 számú rendelete alapján a népfelkelési időszakban semmiféle a jelentkezés a folyó évben megtartva nem lesz.

Elrendelte egyidejűleg Honvédelmi Miniszter ur a népfelkelési igazolványi könyvek helyesbítését is, mely rendelkezés foganatosítása végett felhívom az: 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882. évi születésű s Nagyváradon tartózkodó népfelkelőket, hogy népfelkelési igazolványi könyveiket hivatalom 32 számú szobába azonnal de legkésőbb folyó évi szeptember hó 30-ig okvetlenül adják be, naponként a hivatalos órák tartalma alatt reggel 7 órától délután 1 óráig.

A népfelkelési igazolványi könyvek a kiigazítás után a feleknek hivatalból lesznek kézbesítve.

Nagyvárad, 1913 szeptember 2.

Báthory László,
tanácsnok helyettes.**A
jó bornak
nem kell czégér**

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.Nytva éjjel-nappal. Kitűnő saját termésti borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonnesek naponta felvételek.**

Magyarcsékei járás fõszolgabírójától.

1316—1913.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegye magyarcsékei járásba fekvõ, lasádfõi körjegyzõségnél megüresedett segédjegyzõi állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat akik ezen 1000 korona fizetéssel 100 korona utiállalánnyal, s egy szobából álló természetbeni lakással javadalmazott állásra pályázni kívánnak, hogy jegyzõi minõsítésüket igazoló bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám október hó 18-ig adják be.

A választás kitüzése iránt késõbb fogok intézkedni.

Magyarcséke, 1913. szept. hó 21-én.

Dr. Halász Elemér,
fõszolgabíró.

Tüzijáték kiállítás

özv. Kádár János-né

elsőrangú fűszer- és csemege kereskedésében.

a legelsőbbrendű különlegességek
előnyös bevásárlási forrása.

Kugler H. Gerbaud főraktára.

Telefon 85. sz. Telefon 85. sz.

**Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi
Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.**

**Tűz- és betörésmentes
pénztárszekrények (safes) bérbeadása.**

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben léte-
sített **safe-deposit osztályunkban** külön-
féle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély
díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlettel ér-
tektárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti
és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő
biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az ér-
deklődőknek készséggel bemutatjuk és részle-
tes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi
Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

Szőlőbirtokos urak figyelmébe!

Mielőtt

borsajtó

szükségeiteket beszereznék ne mulasztás-
sok el dusan felszerelt raktárunkat megtekint-
teni, a hol saját gyártmányu

vas álványos borsajtóink

többféle kivitelben előnyös árak mellett
szerezhetők be.

Ruff Testvérek
lakatos és gazdasági gép műhelye.
Lukács György-u. 26.

EZ AZ IGAZI!

Wagner a „Hangszer-Király“
Budapest, József-körút 15.

Különleges hangszerei a következők:

- Varázsfuvola ajándékkal 4 korona.
- Csodaráztrombita, vastagrézből 6 korona.
- Tündérharangok, 15 csengő, 8 korona.
- „János vitéz“ fuvola 1 és 2 korona.
- Varázshagedű, felszereléssel 6 korona.
- Jogásztárogató, billentyűkkel 16 korona.
- Éneklőgép, amerikai tölcsernékül!
- Saját javító szakműhelyek!

A milánói, párisi és londoni kiállításon aranyérem
és érdemkeresztel kiüntetve.
Fényképes árjegyzék ingyen! **Óvás! Ugyeljünk**
a „Wagner“ névre és a 15. házszámra.

Ha nincs meglegedve szabójával, mert
drága vagy rossz-
szul szab vagy
nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT**
GY. és TARSÁ uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6.
(Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid,
olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalom és gyászruhák
24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat
készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Zálogkölcsonőket

arany és ezüstművekre, ék-
szerekre kulánsan folyósít a

**„Biharmegyei Takarékpénztár
Zálogintézete“**

Kossuth Lajos-utca 3. szám.

Pénztári órák:

délelőtt 8-12. délután 2-5.

Telefon 148. sz. Telefon 148. sz.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

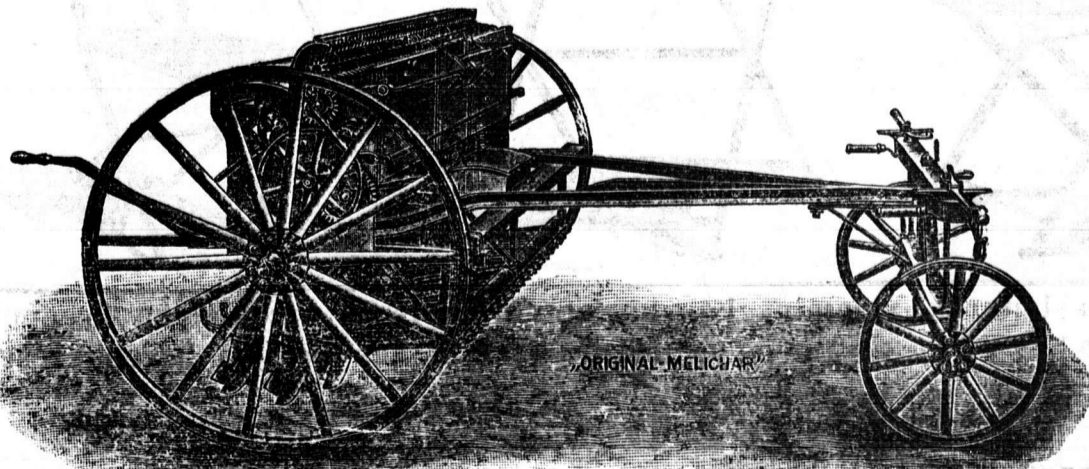
állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Csak eredeti „MELICHAR“ gyártmányu „IMPERATOR“ műtrágyázóval

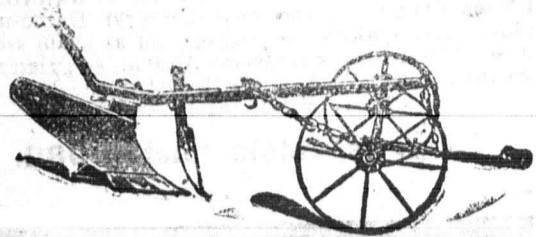
Óvakodjunk utánzatoktól!

egyesített sorbavető- és sorbátrágyázó vetőgép
szerezzen be. Dicsőrnünk felesleges, mert a
gazdák egyhangú elismerése és az eddig elhelye-
zett 65000 db a legfényesebb bizonyíték. Ne
vegyen addig sorbátrágyázó gépet, míg gaz-
datársait meg nem kérdezi, avagy „Melichar“
gyártmány szerkezetét és előnyeit meg nem
ismeri. Imperator géppel vetve 50 százaléknál
több a műtrágyamegtakarítás és a termési
eredmény is lényegesen nagyobb. Szerkezete
egyszerű és teljesen megbízható.

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

biharmegyei főraktára:

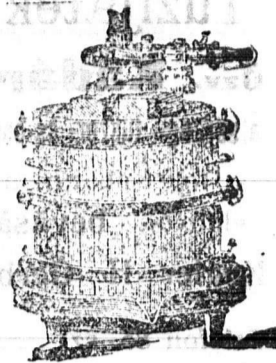
Nagyvárad, Nagypiac-tér 10. szám
(Óváry-féle ház.)

Ekek, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. Borprések, szőlőzuzók már most megrendelhetők jutányos árban présfelünyomóval, ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal.

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

Melocco Péter cementárúgyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantvus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö- és cementárúgyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szak-szerű építését. Nagyobb vállalatoknál tervekkel és költségvetéssel szolgál.

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.

3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülők 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

LÉVAI MÁRTON

r. t.

sirköraktára és
köfaragó telepe

Nagyvárad
Rákóczi-u. 20.

NYÍLYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

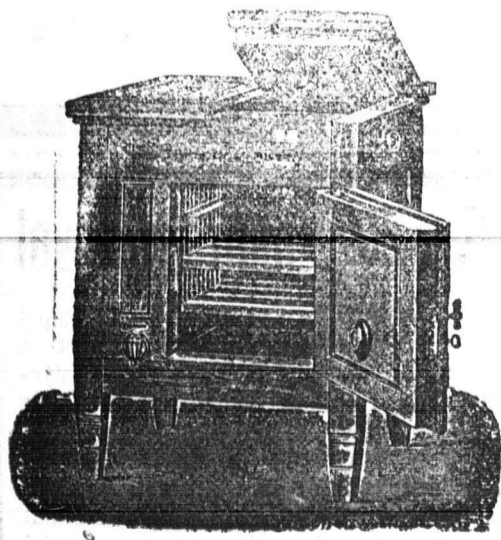
Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczi-ut 7. szám

Mokos Sándor.

J E G S Z E K R E N Y E K kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, **FAGYLALT-GÉPEK** és **FORMAK** asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek
vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.